

FORSKNING

Tips oss kultur@vl.no

DE ANDRE: Mannebladene står for en «annengjøring» av religion. Et fellestrekk i fremstillingen av muslimer er at de er voldelige og undertrykkende. Eksempel fra norske Mann.

Faksimile: Mann, nr. 8/1998

Manne- og dameblader ser vidt forskjellig på religion

LIVSSTIL: Manneblader fremstiller religion som noe rart, avvikende og undertrykkende. Kvinneblader alminneliggjør religion og har en mer individbasert tilnærming.

FORSKNING RELIGION I LIVSSTIL- MAGASINER

► Ann Kristin Gresaker forsvarte nylig sin doktorgrad i sosiologi: *Relevant religion. Nordiske livsstilbladets fremstillinger av religion 1988–2008*, ved Universitetet i Oslo.

► Gresaker er forsker ved KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning.

► Hun prøveforeleste over temaet «Refleksjoner over sekularisering og sakralisering i moderne nordisk kultur».

► Doktorgraden baserer seg på en analyse av 17 nordiske livsstilbladets religionsfremstilling, og utforsker forholdet mellom religion, medier og kjønn.

LARS O. FLYDAL
lars.flydal@vl.no

Dette fremgår av en doktorgrad Ann Kristin Gresaker nylig disputerte for ved Universitetet i Oslo.

Relevant religion. Nordiske livsstilbladets fremstillinger av religion 1988–2008 tar særlig for seg forskjellene i tilnærmingen til det religiøse, mellom mann- og kvinneblader.

– Mannebladene ser ofte på religion som noe annerledes og rart. Det ender ofte i stereotypier, og religion blir ofte koblet til konflikter og terror. Innsiktsfull fremstilling av religion er mangelvare, sier Gresaker.

Mer jordnært. Kvinnebladene har en mer normaliserende fremstilling av religion.

– De presenterer det religiøse mer jordnært og alminnelig, og bringer tematikken inn i hverdagen.

Kvinnebladene har også et sterkere innenfra-perspektiv på

religion, i motsetning til mannebladene – og forfekter en mer terapeutisk tilnærming. I selvforbedrings-spaltene kan religion spille en rolle.

– De er opptatt av religiøse ideer og praksis, og hvordan religion kan veilede og hjelpe mennesker. De tilbyr åndelig hjelp, gjennom klarsynte og astrologer, men kan gjerne bruke prester som veiledere i spaltene sine, forteller hun.

Kvinnebladene lar også religiøse aktører og meningsbærere slippe til, noe mannebladene sjelden åpner for, sier Gresaker.

Underholdning. I mannebladene er religion i stor grad et virkemiddel for å belyse temaer som sex og vold med siktemål å underholde.

– Mannebladene står for en «annengjøring» og eksotifisering av religion. Muslimer fremstilles gjerne som voldelige og undertrykkende. Samtidig kan mannebladene også finne på å hylle religioner som tillater flergifte og mulighet for å ha flere partnere. At de bruker mye humor gjør det ofte vanskelig å tolke det

de skriver, sier hun.

Mannebladene fremstiller ofte religiøse kvinner som «gale» og irrasjonelle. De overdriver og pakker det inn i spøk, uten at det blir mer greit av den grunn.

– De ser på kvinner som et vesen de ikke forstår, og gjør seg morsomme på deres bekostning. Dette inngår i et fordomsfullt utgangspunkt, og danner stigmatiserende fremstillinger av begge kjønn.

Noen av bladene, som *Vi Menn*, kan også ha en mer teknisk tilnærming til religiøse fenomener.

– Skriver de om påsken kan de for eksempel lage en teknisk forklaring på korsfestelsen. De kan også ha en historisk-kritisk inngang, og eksempelvis diskutere ektheten av likkledet i Torino.

Undertrykkende. Gresaker har også sammenliknet danske, svenske, norske og finske livsstilblader. Både *M!* i Danmark, *Slitz* i Sverige og norske *Mann* skriver om religion på en måte som stemmer overens med profilen deres.

– Når de skriver om religion er det de voldelige og undertrykk-

SEKTER: Reportasjen i *Mann* tar for seg den religiøse sekten Folkets Tempel under ledelse av pastor Jim Jones i Jonestown i Guyana. Over 900 mennesker begikk kollektivt selvmord i november 1978.

Faksimile: Mann, nr. 128/2008

ende sidene som er interessante. Religion er noe som dreper – de spisser fremstillingen og utelater nyansene, sier hun.

Felles for mannebladene er at de seksualiserer den katolske kvinnen, og vektlegger fortrengte lyster.

– Jomfrudom og seksuell avholdenhet er interessant, og noe de synes er litt trist. Katolske kvinner er også spennende fordi de blir en slags forbudne frukt, sier hun.

Myke menn

Mannebladene vet godt at de ikke er i takt med det rådende skandinaviske synet på den myke mannen.

– Men de forsøker å etablere et frirom i et samfunn ut fra oppfatningen om at menn har mistet sin ledende rolle. De kan kritisere en religion for å være kvinneundertrykkende, samtidig som de presenterer et karikert kvinnesyn, sier hun.

Seksuell frihet

Bladet *Vi Menn* hadde en periode horoskop i bladet, noe som er uvanlig i den type blad.

– Da var mennene mest opptatt av å vite hvilken dag som var best for sex. Det stemmer med mannebladenes tilnærming, der de leter etter hvilke religioner som gir størst seksuell frihet. Kvinnebladene bruker religion mer som en rådgiver, og åpner mer for at man kan henvende seg til noe sakralt og hellig. De kan synliggjøre at religiøse perspektiver er aktuelle og relevante, sier hun.

Populærkultur

I Skandinavia er en stor del av befolkningen medlemmer i majoritetskirkene, men få har nærkontakt med religion i dagliglivet.

– Populærkulturens fremstilling er for flere en sentral kilde til religion og religiøsitet. Det kan bli et skjevt bilde hvis vi får kunnskap om religion fra tv-serier som portretterer religion på en unyansert måte der sensasjonspregede elementer fremheves.

– Den toneangivende fremstillingen av muslimske menn som voldelige og undertrykkende i populærkulturen er for eksempel svært problematisk. Men *Skam*-serien er et eksempel på en serie som gir et nært innblikk i det religiøse der vi i seriens siste sesong følger muslimske Sana i hennes hverdag, sier Ann Kristin Gresaker.